

LESPROGRAMMA Middelbaar Onderwijs in combinatie met brochure

STATIONS OF THE CROSS
De weg van kwetsbaarheid en levenskracht
wandeltocht met hedendaagse kunst in Hengelo
17 februari t/m 30 maart 2024

Onderdelen zijn te gebruiken zonder fysiek de route te lopen.

©Uitgave

stichting Faces, I See Faces.

Meer informatie via <https://www.facebook.com/artstationsofthecross>, website

<https://faces-isee-faces.nl/> of via de curator Arent Weevers: info@faces-isee-faces.nl

INHOUD LESPROGRAMMA STATIONS OF THE CROSS

1. Introductie lesprogramma Stations of the Cross
2. Inleiding
3. Geschiedenis van de kruisweg
4. De kruisweg en bijbelteksten
5. Vragen naar aanleiding van de 14 staties, het kunstwerk en locatie
 - 5.1. Introductie
 - 5.2. Opdrachten

BIJLAGEN ACHTERGRONDARTIKELN (zie gelijknamig bestand)

1. Bijlage 1 bij statie 5. 'Jij die mij aanziet' – Arent Weevers
2. Bijlage 2 Bij statie 6. Anikó Ouweneel over de kunstenares Güler Ates
3. Bijlage 3 Bij statie 7. Stefan Belderbos over Marina Abramović
4. Bijlage 4 Bij statie 10. Vergelijking van vier bijbelteksten
5. Bijlage 5 Bij statie 11. Anikó Ouweneel over Masha Trebukova: 'Gevallen soldaten uit de Oekraïne - Lijden heeft vele gezichten'
6. Bijlage 6 Bij statie 9. Midden-Oosten, Noord-Afrika: Digitaal discriminerend profileren van LHBT-gemeenschap - Human Rights Watch

1. INTRODUCTIE

Met dit lespakket maken vele leerlingen van het middelbare onderwijs kennis met een (digitale) contemplatieve kunstroute.

Het doel is om middels de 14 kruiswegstaties van Jezus een handvat te bieden om *stil te staan bij het lijden van de medemens in onze tijd*. Dit gebeurt op een manier die de leerlingen kunstzinnig, geestelijk en maatschappelijk aan het denken zet. Op ieder van de 14 locaties bevindt zich één kunstwerk, dat een bestaand of speciaal voor deze plek ontwikkeld werk kan zijn. De begeleidende brochure van *Stations of the Cross - De weg van kwetsbaarheid en levenskracht verbeeld* kun je als leidraad gebruiken.

Hieronder volgt een korte inleiding van het project en het thema, daarna worden de staties behandeld met links naar artikelen en video's. Ter verdieping zijn extra artikelen toegevoegd. Het is aan de begeleidende docent om te bepalen of deze gebruikt worden.

2. INLEIDING

De internationale tentoonstelling *Stations of the Cross* vindt in 2024 – na edities in Londen, Washington DC, New York, Amsterdam, Deventer nu in Hengelo plaats! Veertien kunstenaars verbeelden het lijden van Jezus én van mensen in onze tijd. Langs de kunstwerken loopt een pelgrimsroute.

Deze kunstzinnige tocht voert langs culturele, historische, maatschappelijke en religieuze organisaties in Hengelo. Zo wordt kunst verbonden met het passieverhaal en met plaatsen waar hartstocht, enthousiasme en commitment voor elkaar in onze tijd zichtbaar zijn.

De oude spirituele traditie van het lopen van de kruisweg ontstond in de vierde eeuw in Jeruzalem en kwam in de middeleeuwen naar het westen. Nu krijgt het een nieuwe vorm langs religieuze en seculiere locaties. Ze openen hun deuren voor hedendaagse videobeelden, foto's, installaties of beeldhouwwerken.

Deze moderne kruiswegstatie is te bezoeken vanaf zaterdag 17 februari tot en met 30 maart 2024. Alle staties zijn bij de organisaties op vrijdag- en zaterdagmiddag te bezoeken. De meeste kunstwerken zijn op de reguliere openingstijden van locaties ook te bekijken.

3. GESCHIEDENIS VAN DE KRUISWEG

De kruiswegstaties volgen de 'etappes' van de weg die Jezus met het kruis aflegde van het paleis van Pilatus naar de heuvel Golgotha.

Het eerst bekende voorbeeld van deze oude traditie is te vinden in een reisverslag uit 384 van de Spaanse non Egeria. Egeria beschrijft nauwkeurig wat zij ziet en wat haar daaraan opvalt. Op de halteplaatsen van deze bedevaart, eerder slechts gemarkeerd door eenvoudige inscripties, verzezen later kapellen.

Het waren terugkerende kruisvaarders die het gebruik van de kruiswegstaties introduceerden in Europa. Ook Franciscanen stimuleerden en verspreidden het. Zo

verschenen in steeds meer parochiekerken reeksen schilderijen van momenten op de kruisweg. De onderwerpen en het aantal (van 5 tot 43) varieerden aanvankelijk. Geleidelijk kristalliseerde zich een reeks van veertien staties uit. Negen daarvan zijn ontleend aan het Bijbelse lijdensverhaal en vijf vinden hun oorsprong in de volkstraditie. De reeks die aanvankelijk begon met de opname van het kruis en eindigde met de dood aan het kruis was inmiddels al met twee staties uitgebreid: kruisafname en graflegging. In de 20ste eeuw komt het gebruik op een vijftiende statie toe te voegen: de opstanding.

Het maken van een meditatieve rondgang langs de staties vindt vaak plaats op de vrijdagen in de veertig dagen van voorbereiding op Pasen en met name op Goede Vrijdag. Daarbij worden fragmenten uit het lijdensverhaal gebruikt, evenals korte gebeden en overwegingen die het lijden van Jezus verbinden met eigentijdse vormen van lijden. Stations of the Cross brengt deze pelgrims terug naar de straat.

4. DE KRUISWEG EN BIJBELTEKSTEN

De kruisweg - in het Latijn Via Crucis of Via Dolorosa genoemd - is een weergave van de lijdensweg van Jezus Christus, zoals beschreven in de Bijbel. Het is Jezus' lijdensgang vanaf zijn veroordeling door Pontius Pilatus tot aan zijn dood op Golgotha.

Aanvankelijk hield men zich in de vormgeving van de lijdensweg aan de verhalen van de Bijbel. Al snel werden ook staties toegevoegd die op overlevering berusten, zoals de val van Jezus, de ontmoeting van Maria met Jezus en het drogen van het gezicht van Jezus door Veronica.

1	Jezus wordt ter dood veroordeeld	Matteüs 27:1, Marcus 15:15 Lucas 23:25, Johannes 19:16
2	Jezus neemt het kruis op zijn schouders	Johannes 19:17
3	Jezus valt voor de eerste keer onder het kruis	Het evangelie vertelt dat Jezus zijn kruis niet kon dragen
4	Jezus ontmoet zijn moeder Maria	Het evangelie zegt dat Maria aanwezig was
5	Simon van Cyrene helpt het kruis te dragen	Matteüs 27:32, Marcus 15:21 Lucas 23:26
6	Veronica droogt het gezicht van Jezus af	Niet in de evangeliën

7	Jezus valt voor de tweede keer	Niet in de evangeliën
8	Jezus troost de wenende vrouwen	Lucas 23:28-31
9	Jezus valt voor derde keer	Niet in de evangeliën
10	Jezus wordt van zijn kleren beroofd	Het evangelie vertelt dat de soldaten zijn kleren tijdens de kruisiging verdeelden Matteüs 27:35, Marcus 15:24 Lucas 23:34, Johannes 19:23-24
11	Jezus wordt aan het kruis genageld	Marcus 15:24, Lucas 23:33 Johannes 19:18, Matteüs 27:35)
12	Jezus sterft aan het kruis	Matteüs 27:50, Marcus 15:37 Lucas 23:46, Johannes 19:30
13	Jezus wordt van het kruis afgenomen	Lucas 23:53, Johannes 19:38
14	Jezus wordt in het graf gelegd	Matteüs 27:59-60, Marcus 15:46 Lucas 23:53, Johannes 19:42

5. VRAGEN NAAR AANLEIDING VAN DE 14 STATIES, HET KUNSTWERK EN LOCATIE

5.1. Introductie

In dit lesprogramma vind je alle 14 staties met de locaties en de kunstwerken van Stations of the Cross Hengelo. Het is bedoeling dat de leerlingen met de opdrachten in de hand (gedeelten van) de route gaan lopen. Bij elk van de 14 staties zijn vragen en opdrachten voor de leerlingen geformuleerd. Ze kunnen ter plekke worden gedaan en later thuis/ op school worden aangevuld, of gedeeltelijk als lessencyclus (zonder wandeling).

Er zijn ook intensievere opdrachten toegevoegd met bijlagen. Die zijn uit te breiden met een aanvullende fototentoonstelling n.a.v. de 14 staties, een recensie schrijven voor een fictieve krant, een videoregistratie van de route (vlog) en/of het interviewen van deelnemers aan de kunstroute.

De docent kan een keuze maken uit verschillende staties, of de keuze overlaten aan de leerlingen welke opdrachten zij willen maken. De leerlingen kunnen de opdrachten (al dan niet samen) maken aan de hand van het bekijken van en lezen over de kunstwerken en locaties in de brochure. Sommige opdrachten lenen zich goed voor tweetallen of klassikaal.

Introductie door de docent

Vertel voor je begint de leerlingen over het ontstaan van de kruiswegstaties en het project Stations of the Cross. Benoem daarbij ook dat Stations of the Cross nu plaatsvindt in Hengelo, maar eerder al in Londen, New York, Washington DC, Amsterdam, Deventer en Toronto is geweest.

Nu volgen opdrachten n.a.v. de 14 staties, kunstwerken en locaties.

5.2. Opdrachten

1e statie: Jezus wordt ter dood veroordeeld

Daarop liet Pilatus Barabbas vrij, maar Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij hem eerst nog had laten geselen. (o.a. bijbelboek Matteüs 27:26)

Locatie: Archimees, architectenbureau/
Thomassonhuis
Pastoriestraat 53
7555 TE Hengelo

Kunstenaar: Yola Monakhov Stockton (Rusland / Verenigde Staten van Amerika)
Kunstwerk: 'Trubetskoy Bastion Prison', foto, 2019

- Opdracht 1: Bekijk de foto en lees de begeleidende tekst voor deze statie in de brochure. Wat is de relatie met het kunstwerk en statie 1?
- Opdracht 2: Welke onschuldig veroordeelde/opgepakte en veroordeelde personen ken je?
- Opdracht 3: Mensenrechtenorganisatie 'Amnesty International' organiseert schrijfacties voor politieke gevangenen. Ga naar <https://www.amnesty.nl/write-for-rights> en kies (samen) een schrijfactie uit om te ondersteunen.

2e statie: Jezus neemt het kruis op

Hij droeg zelf het kruis naar de zogenaamde Schedelplaats, in het Hebreeuws Golgotha. (bijbelboek Johannes 19:17)

Locatie: InteraktContour
Deldenerstraat 20
7551 AG Hengelo (achterzijde Waterstaatskerk)

Kunstenaar: Peter Bogers (Nederland)

Kunstwerk: 'Mutenies', video-installatie, 2021

- Opdracht 1: Bekijk de video 'Mutenies' van Peter Bogers. Beschrijf zo gedetailleerd mogelijk wat je ziet en hoort.
- Opdracht 2: Waar gaat dit kunstwerk volgens jou over? Betrek hierbij de titel 'Mutenies'.
- Opdracht 3: Waar haal jij kracht uit om vol te houden?

3e statie: Jezus valt voor de eerste maal

Staat niet in de Bijbel, wel dat Jezus zijn kruis niet kon dragen.

Locatie: Waterstaatskerk
Deldenerstraat 20
7551 AG Hengelo

Kunstenaar: Sigalit Landau (Israël)

Kunstwerk: 'I Wanted Better for Her - Not Worse', video-installatie, 2016, 11:41 min

- Opdracht 1: Natuur kan iets 'paradijselijks' zijn, een plek waar het 'goed' is. Wat vind jij een paradijselijke plek? Wat maakt die plek tot een 'paradijs'?
- Opdracht 2: De kunstenaar Sigalit Landau schrijft over haar videokunstwerk 'Schijnbaar maakt de schoonheid van kunst geweld ongedaan'. Bekijk het fragment: <https://www.sigalitlandau.com/i-wanted-better-2016>. Wat vind je van die gedachten?
- Opdracht 3: Waar zie jij vormen van beschadiging van de natuur? Kun jij zelf iets doen?

4e statie: Jezus ontmoet zijn moeder

Staat niet in de Bijbel, maar zij was bij de kruisiging wel aanwezig.

Locatie: Oyfo Techniekmuseum
Floris Hazemeijerstraat 300
7555 RJ Hengelo

Kunstenaar: Anouk De Clercq & Tom Callemin (België)

Kunstwerk: *'It'*, video-installatie, 2018, 13'05"

- Opdracht 1: Heb je wel eens moeite gehad je weg te vinden in het donker? Hoe voelde dat? Lees de begeleidende tekst voor deze statie in de brochure.
- Opdracht 2: Bekijk het fragment van de [video 'IT'](#) van Anouk De Clercq & Tom Callemin en vat in een X bericht (voorheen Twitter) kernachtig (max. 280 tekens) samen wat je hebt gezien en gehoord.
- Opdracht 3: De originele video is te zien in het Oyfo Techniekmuseum. Hoe komt het dat Oyfo Techniekmuseum een goede plek is voor dit kunstwerk?

5e statie: Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis te dragen

Bij het verlaten van het hoofdkwartier van het Romeins leger troffen ze een man uit Cyrene die Simon heette en hem dwongen ze het kruis te dragen. (o.a. bijbelboek Lukas 13:26)

Locatie: Brandweer Hengelo Centrum/Watertoren
Lansinkesweg
59 7553 AE Hengelo

Kunstenaar: Arent Weevers (Nederland)

Kunstwerk: 'Well', 3D stereoscopische video-installatie, loop, 2019 - 2024

- Opdracht 1: Bekijk de video 'Well' bij de Brandweer Hengelo Centrum. (Bij het hek aanbellen). In de ontvangstruimte ligt een 3D bril die je nodig hebt om het goed te kunnen bekijken. Wat zie je? Wat hoor je? Welke emotie roept het bij je op? Waar gaat het kunstwerk over denk je?
- Opdracht 2: Lees de begeleidende tekst voor deze statie in de brochure. Wat zet je het meest aan het denken?
- Opdracht 3: Lees de meditatie 'Jij die mij aanziet' (bijlage statie 1). Welke zinnen spreken je aan en waarom?

6e statie: Veronica droogt het gezicht van Jezus

Staat niet in de Bijbel.

Locatie: Moskee
Islamitische Stichting Ayasofya
Willem de Clercqstraat 15
7553 VA Hengelo

Kunstenaar: Güler Ates (Turkije/ Verenigd Koninkrijk),
Kunstwerk: 'Blanket-1' (from the Serie Piedmont-Residency), foto, 2018

- Opdracht 1: Kijk naar de foto. Wat zie je? Waar doet het je aan denken?
- Opdracht 2: Lees de inleiding in de brochure bij statie 6 en de beeldmeditatie van Anikó Ouweneel over de kunstenaar Güler Ates. Zie bijlage 2. Wat valt je op aan het verhaal? Vergelijk met wat je had opgeschreven voor opdracht 1.
- Opdracht 3: Maak een selfie van jezelf waarbij je in een doek bent gewikkeld. Kies de doek dat bij je past of waarmee je iets wil uitdrukken. Denk daarbij ook aan de omgeving waar je de selfie maakt. (Bekijk en bespreek het in de groep/klas).

7e statie: Jezus valt voor de tweede maal

Staat niet in de Bijbel.

Locatie: ROC van Twente
De Gieterij
Gieterij 200
7553 VZ Hengelo

Kunstenaar: Marina Abramović (Servië)

Kunstwerk: 'The Kitchen V: Holding the Milk', video-installatie, 2009, 12'42"

- Opdracht 1: Bekijk de video bij de ingang van ROC - de Gieterij. Lees ter verdieping de tekst in de brochure bij statie 7 en bijlage 3 van Stefan Belderbos. Wat zijn de kernwoorden waar dit kunstwerk en de kunstenaar voor staan?
- Opdracht 2: Wie is voor jou belangrijk (geweest)? Kun je vertellen waarom?
- Opdracht 3: Beschrijf kort hoe jij het kunstwerk en de locatie ziet samenkomen bij deze statie.

8e statie: Jezus ontmoet de wenende vrouwen

Dochters of Jerusalem, huil niet om mij... (bijbelboek Lukas 23:28)

Locatie: Schouwburg
Beursstraat 44
7551 HV Hengelo
Kunstenaar: Erwin Olaf (Nederland)
Kunstwerk: 'Grief', video-installatie, 7'05", 2007

- Opdracht 1: Bekijk het fragment videokunstwerk [hier](#) - of zoek het op met de trefwoorden 'Li-Ma' en 'Grief' - en schrijf op wat je ziet. Let daarbij op de lichaamshouding van de figuren, de gezichtsuitdrukking, de inrichting van de kamer en het geluid. Lees de begeleidende tekst voor deze statie in de brochure en vergelijk het met jouw observaties.
- Opdracht 2: Wat denk je dat de kunstenaar probeert uit te beelden?
- Opdracht 3: Bespreek in tweetallen hoe je iemand kunt helpen die verdriet heeft om iemand die overleden is.

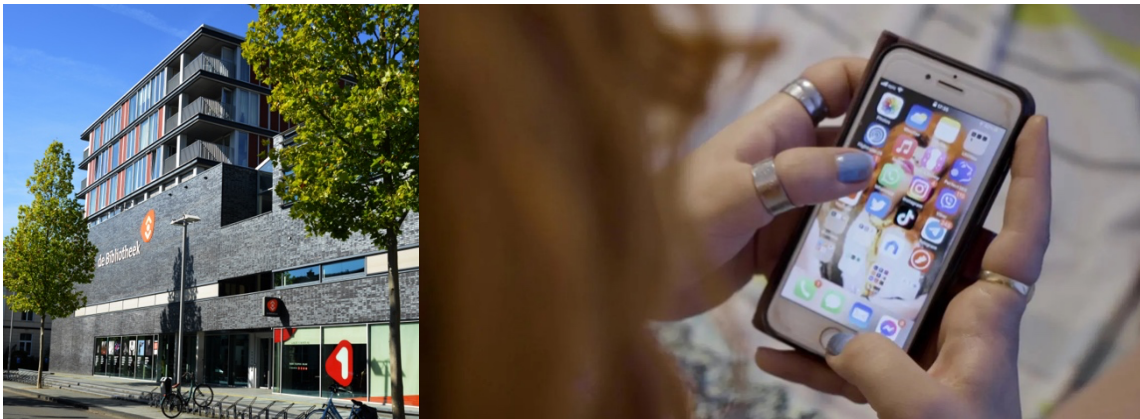
9e statie: Jezus valt voor de derde maal

Staat niet in de Bijbel.

Locatie: Bibliotheek Hengelo Stad
Beursstraat 34
7551 HV Hengelo

Organisatie: Human Rights Watch,

Titel: 'I'm A Victim Of Digital Targeting In The Middle East and North Africa Region', documentaire, 8'28", 2023

- Opdracht 1: Bekijk de documentaire 'I'm A Victim Of Digital Targeting...'. <https://www.hrw.org/report/2023/02/21/all-terror-because-photo/digital-targeting-and-its-offline-consequences-lgbt>. Welke (verschillende) emoties roept het op? Je kunt ook de Nederlandse tekst lezen n.a.v. de documentaire. Zie bijlage 4.
- Opdracht 2: Wat zijn de overeenkomsten tussen de verhalen van deze mensen?
- Opdracht 3: Zou je in Nederland online ook afgeperst en geïntimideerd kunnen worden? Ken je iemand die dat heeft meegemaakt? Wat zou jij doen in zo'n situatie?

10e statie: Jezus wordt van Zijn kleren beroofd

In de Bijbel staat dat de soldaten zijn kleren tijdens de kruisiging verdeelden. (o.a. bijbelboek Mattheus 27:35)

Locatie: Museum Hengelo

Beekstraat 51

7551 DP Hengelo

Kunstenaar: Leni Dothan (Israël)

Kunstwerk: 'Dead End', video-installatie, 2017, 2'03"

- Opdracht 1: Bekijk de video van Leni Dothan [hier](#). Probeer in enkele zinnen samen te vatten welk gevoel het kunstwerk bij jou oproept.
- Opdracht 2: Doet het kunstwerk je ergens aan denken? Waaraan?
- Opdracht 3: Lees de begeleidende tekst voor deze statie 10 in de brochure. In vier bijbelboeken is het verhaal achter statie 10 te lezen. Dat is in Matteüs. 27:35, Marcus 15:24, Lucas 23:34 en Johannes. 19:23-24. Zie bijlage 5 bij statie 10: Bijbelteksten vergelijken. Wat zijn de verschillen en overeenkomsten van die verhalen?

11e statie: Jezus wordt aan het kruis genageld

Nadat ze hem gekruisigd hadden... (o.a. bijbelboek Matteüs 27:35)

Locatie: St. Lambertusbasiliek
Enschedesestraat 1
7551 EE Hengelo

Kunstenaar: Masha Trebukova (Rusland/Nederland)

Kunstwerk: 'Dead soldiers of Ukraine', Installatie | papier-maché/mixed media, 2018
en de jaren daarna.

- Opdracht 1: Bekijk de verschillende gezichten in de foto. Wat zie je?
- Opdracht 2: Welke emoties (boosheid, angst, verdriet, medeleven ...) roept het bij je op? Waar denk je dan aan?
- Opdracht 3: Lees de beeldmeditatie van Anikó Ouweneel over het werk van de kunstenaar in de bijlage 6 bij statie 11. Welke zinnen zetten je aan het denken?

12e statie: Jezus sterft aan het kruis

Nog eens schreeuwde Jezus het uit, toen gaf hij de geest. (o.a. bijbelboek Matteüs 27:50)

Locatie: Stadhuis
Burgemeester Van Der Dussenplein 1
7551 EB Hengelo

Kunstenaar: Pieter de Monchy (Nederland)

Kunstwerk: 'Herdenkingsmonument' | 'Oorlogsmonument', beeld/sculptuur, 1965

- Opdracht 1: Benoem wat je ziet. Let daarbij op bijvoorbeeld de compositie en het materiaal. Welke (eeuwenoude) symboliek ontdek je in de sculptuur?
- Opdracht 2: Wat heeft dit beeld te maken met 'herdenken'. En met het verhaal van deze statie 'Jezus sterft aan het kruis'?
- Opdracht 3: Lees de begeleidende tekst voor deze statie in de brochure (bijgesloten pdf). Dit is dus een monument, een plaats van herinnering. Hoe herdenk jij mensen die in een oorlog zijn omgekomen?

13e statie: Het lichaam van Jezus wordt van het kruis afgenomen

Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee. (o.a. bijbelboek Johannes 19:38)

Locatie: Kunstsociëteit Lambooihuis
Langestraat 37
7551 DX Hengelo

Kunstenaar: Jon Henry (Verenigde Staten van Amerika)

Kunstwerk: 'Untitled #55 Little Rock, Arkansas', foto, 2020

- Opdracht 1: Een piëta is in de kunst de benaming voor een afbeelding van de gestorven Jezus in de armen van zijn moeder Maria. Bekijk het interview met Jon Henry over *Stranger Fruit*. <https://www.youtube.com/watch?v=HJ-VFkRAFCs&t=3567s>. Wat is de kracht van zijn manier van werken?
- Opdracht 2: Ben jezelf wel eens gediscrimineerd of gepest vanwege je uiterlijk? Hoe ging je daarmee om?
- Opdracht 3: Sinds 1960 heeft de Verenigde Naties 21 maart uitgeroepen tot Internationale Dag Tegen Racisme en Discriminatie. Wat zou jij kunnen doen op z'n dag (en alle andere dagen)?

14e Statie: Het lichaam van Jezus wordt in het graf gelegd

Josef nam het lichaam mee, wikkelde het in zuiver linnen en legde het in het nieuwe rotsgraf dat hij voor zichzelf had laten uithouwen. (o.a. bijbelboek Matteüs 27:59)

Locatie: Joodse begraafplaats en metaheerhuis (lijkenhuis)
Dennenbosweg 44
7556 VJ Hengelo

Kunstenaar: Fré Cohen (Nederland)

Kunstwerk: 'Het Vuur dat niet wordt uitgeblust', grafisch werk, 1934

- Opdracht 1: Fré Cohen is op de Joodse begraafplaats te Hengelo begraven. Zoek de afbeelding van haar graf of ga er heen en maak een foto. Wat is bijzonder aan deze begraafplaats t.o.v. andere begraafplaatsen?
- Opdracht 2: N.a.v. een tentoonstelling van Fré Cohen in museum Het Schip in Amsterdam (van 2 november 2021 tot en met 30 oktober 2022) had Ratatouille TV er een mooi item van gemaakt. Bekijk de video https://www.youtube.com/watch?v=AL_EQVXHQBQ4 of <https://www.hetschip.nl/over-het-museum/het-schip-in-de-media/ratatouille-tv-fre-cohen> Hoe zou je Fré Cohen typeren? Wat spreekt je aan?
- Opdracht 3: Kijk goed naar het detail van de affiche van kunstenaress Fré Cohen hierboven. Waar gaat de titel 'Het vuur dat niet wordt uitgeblust' over?

Laatste vraag over de kunstroute Stations of the Cross

Stations of the Cross vindt nu in Hengelo plaats, maar dat was al in 2016 voor het eerst in Londen geweest. Daarna kwam het in New York, Washington DC. (USA), Amsterdam, Deventer en Toronto (Canada). Zie website: [Stations-of-the-cross](https://www.stations-of-the-cross.nl) en onder het kopje 'Inleiding' van dit lesprogramma. De organisatie vindt het best bijzonder dat deze route nu ook in Hengelo is. Wat vind jij daarvan?

Met dank aan onder andere Anikó Ouweneel (cultuurhistoricus), Klaas Holwerda (predikant), Maaïke van Gemert (docent Levensbeschouwing) en Arent Weevers (samensteller van de expositie) voor de informatie, het meedenken, adviezen en lezen t.b.v. het lesprogramma.

BIJLAGEN ACHTERGRONDARTIKELEN (zie gelijknamig bestand)

1. Bijlage 1 bij statie 5. 'Jij die mij aanziet' – Arent Weevers
2. Bijlage 2 Bij statie 6. Anikó Ouweneel over de kunstenares Güler Ates
3. Bijlage 3 Bij statie 7. Stefan Belderbos over Marina Abramović
4. Bijlage 4 Bij statie 10. Vergelijking van vier bijbelteksten
5. Bijlage 5 Bij statie 11. Anikó Ouweneel over Masha Trebukova: 'Gevallen soldaten uit de Oekraïne - Lijden heeft vele gezichten'
6. Bijlage 6 Bij statie 9. Midden-Oosten, Noord-Afrika: Digitaal discriminerend profileren van LHBT-gemeenschap - Human Rights Watch